

3. Чиркин В. Е. Публичное управление : учебник / В. Е. Чиркин. – Москва : Юристъ, 2004. – 475 с.
4. Osborne D. Reinventing Government: How the Entrepreneurial Spirit is Transforming the Public Sector from Schoolhouse to Statehouse. City Hall to the Pentagon / D. Osborne, T. Gabler. – N. Y., 1992.
5. Keeling D. Management in Government / D. Keeling (1972), London : Allen&Unwin.
6. Глосарій Програми розвитку ООН. – Режим доступу: <http://www.unpan.org/Directories/UNPublicAdministrationGlossary>. – Назва з екрана.

УДК 351.86

ПОТЕНЦІЙНІ ШЛЯХИ УСУНЕННЯ ПРОБЛЕМ ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ БЛАГОДІЙНИХ ТА ВОЛОНТЕРСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

*В. В. Манзик, магістр спеціальності Публічне управління та адміністрування освітня програма «Публічне адміністрування»
В. Б. Крикун, к. держ. упр., професор – науковий керівник*

Анотація. Стаття присвячується висвітленню потенційних шляхів вирішення проблем нормативно-правового регулювання діяльності благодійних та волонтерських організацій в Україні.

Ключові слова: благодійні та волонтерські організації, благодійна діяльність, волонтерський рух, законодавче регулювання.

Abstract. The article is devoted to highlighting potential ways of solving the problems of regulatory regulation of the activities of charitable and voluntary organizations in Ukraine.

Key words: charitable and voluntary organizations, charitable activities, voluntary movement, legislative regulation.

Постановка проблеми. У сучасних умовах діяльність благодійних та волонтерських організацій є необхідною складовою ефективною некомерційної сфери функціонування держави та вагомою частиною соціально-правового життя країни, що є основою європейського, демократичного співтовариства. Сьогод-

нішні реалії свідчать про велику кількість зловживань зі сторони організацій, які займаються благодійністю та волонтерством, а також проблем неефективної роботи контролюючих органів, які здійснюють контроль за діяльністю даних об'єднань. Тому питання ефективного нормативно-правового регулювання діяльності благодійних та волонтерських організацій є вкрай важливим для нашого суспільства та потребують вирішення задля забезпечення ефективної роботи вказаних об'єднань.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Дослідження проблем законодавчого регулювання діяльності благодійних та волонтерських організацій має новаційний характер, однак ним протягом вже тривалого часу займаються такі науковці, як Ю. Асадчев, В. Давидюк, Ю. Кривенко, К. Павлюк, Т. Тарасенко, І. Юрченко та інші.

Формулювання мети. Мета статті полягає у визначенні потенційних шляхів вирішення проблем законодавчого регулювання діяльності благодійних та волонтерських організацій в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. На сьогоднішній день нормативно-правову базу, що регулює діяльність благодійних та волонтерських організацій, складають: Конституція України; міжнародно-правові акти; Цивільний кодекс України; Господарський кодекс України; Податковий кодекс України; Митний кодекс України; закони України; підзаконні нормативні акти України.

В цілому законодавча база України, що базується на нормах Конституції України [1], регулює суспільні відносини у сфері здійснення благодійництва та волонтерства, має багато позитивних рис, серед яких варто виділити: розмежування відмінностей між поняттями «благодійний фонд» і «громадська організація»; розширення сфери благодійної діяльності у порівнянні з попередніми актами; закріплення права благодійника здійснювати контроль за цільовим використанням благодійної пожертви; розширення переліку видів благодійної діяльності; введення в обіг нових термінів, зокрема, таких як: «благодійний сервітут», «благодійний ендаумент», «благодійний грант», «надання во-

лонтерської допомоги Збройним Силам України» і т. д. Разом з тим варто наголосити на недоліках нормативно-правового регулювання діяльності вище вказаних організацій.

Зокрема, як зазначає Ю. Асадчев, більшість проблем в діяльності благодійних організацій проявляється насамперед через недосконалість законодавчої бази України, що регулює дану сферу відносин. Так, чинне законодавство України хоч і містить перелік видів благодійної діяльності, проте не розмежовує їх за сферами благодійництва. Це призводить до плутанини, змішування понять, неточного вибору форми благодійництва суб'єктами даних правовідносин, що негативно відбивається в діяльності благодійних організацій. Тому, як зазначає дослідник, за результатами системного аналізу суспільних відносин, що розглядаються, вбачається за доцільне ст. 1 Закону України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» доповнити частиною 3 та викласти у такій редакції: «Формами благодійництва в Україні є волонтерство, меценатство, гуманітарна допомога та безкоштовне донорство». [2].

На наш погляд, коректнішим терміну «благодійна діяльність» в ст. 1 Закону 25 України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» [2], є вживання поняття «благодійництво», оскільки він є збірним і включає як благодійну діяльність, так і благодійництво, яке здійснюється фізичними та юридичними особами, для яких благодійництво не є основним видом діяльності.

Варто наголосити на проблемі відсутності реальних способів контролю та звітності під час здійснення благодійної та волонтерської діяльності. Зокрема, станом на 2018 рік в державі діє величезна кількість юридичних осіб які займаються благодійною діяльністю, а в їх діяльності беруть участь багато громадян, що здійснюють благодійні пожертви в бюджети відповідних організацій, де трапляються випадки, коли благодійні фонди користуються їх високим рівнем довіри, що призводить до поширення зловживань у цій сфері через шахрайство. Вирішення цієї проблеми видається можливим шляхом внесення доповнень до Закону України «Про благодійну діяльність та благодійні

організації» такого змісту: «Інформація про структуру та розмір доходів і витрат благодійних організацій має щомісяця оприлюднюватись на офіційному веб-сайті благодійної організації і постійно знаходитись у вільному доступі» [2].

Вважаємо за необхідне виділити такі проблеми правового регулювання діяльності благодійних та волонтерських організацій, як: зловживання зі сторони благодійних організацій особливим статусом оподаткування при здійсненні гуманітарної допомоги; правопорушення у сфері благодійної та волонтерської діяльності; пасивність та неефективність роботи наглядових рад в благодійних організаціях.

Як пише В. Давидюк, недосконалість чинного законодавства України, яке регулює діяльність благодійних та волонтерських організацій в секторі гуманітарної допомоги, призвело до появи зловживань зі сторони даних об'єднань особливим статусом оподаткування при здійсненні відповідної діяльності. Так, благодійні організації, займаючись гуманітарною допомогою, досить часто зловживають даним правом, використовуючи гуманітарні вантажі не за цільовим використанням, що призводить до того, що під виглядом благодійної допомоги ввозяться на митну територію товари, які звільняються від оподаткування митними платіжками та надалі реалізуються за готівкові кошти без відповідного відображення у бухгалтерській та податковій звітності. Наслідками такої неправомірної діяльності зі сторони благодійних організацій є розвиток тіньової економіки, шахрайства, незаконного збагачення, тощо [5, с. 178].

Вважаємо, що шляхами вирішення вище зазначеної проблеми є посилення контролю за діяльністю благодійних та волонтерських організацій зі сторони відповідних органів державної влади та створення особливої форми звітності за митним оформленням гуманітарної допомоги благодійними організаціями, які зможуть посилити боротьбу з нецільовим використанням гуманітарних вантажів.

Як свідчать статистичні дані, протягом останніх п'яти років динаміка злочинів зі сторони суб'єктів волонтерської діяльності швидко збільшується. Власне, правопорушення у сфері волон-

терської діяльності і призвели до появи ще однієї проблеми правового регулювання даних суспільних відносин. Основою цієї проблеми є недосконалість законодавства, в тому числі нечіткості з закріпленням настання кримінальної відповідальності за злочини у даній сфері.

Так, як показує системний аналіз норм Кримінального кодексу України, у даному кодифікованому джерелі закріплено низку статей про встановлення кримінально-караної відповідальності за соціально-економічні злочини в Україні, наприклад ст. 190. Але треба акцентувати увагу на відсутності спеціальних правових норм, які визначали б склад кримінального злочину у сфері волонтерської діяльності, що вкрай ускладнює роботу правоохоронних органів України. Тому, вкрай важливим є нормативно правове закріплення кримінальної відповідальності за окремі злочини у сфері діяльності волонтерських організацій. Вбачаємо за доцільне доповнити Кримінальний кодекс України статтю, яка закріплювала б відповідальність за правопорушення в сфері благодійництва.

Ще однією проблемою правового регулювання благодійних організацій при здійсненні своєї діяльності є відсутність чітких правових норм, які закріплюють зміст наглядової ради, як органу, що діє в рамках роботи благодійної організації та відсутності третьої незалежної сторони при створенні наглядової ради в організаціях. Вважаємо за необхідне, для чіткості закріплення прав та обов'язків наглядової ради в організації та норм, які будуть стосуватися створення третьої незалежної сторони, головним завданням, якої буде контролювати процес обрання дирекцією наглядової ради, як органу внутрішнього контролю за діяльністю відповідної організації.

Ми розділяємо думку Т. Тарасенко, котра пише про те, що потребує подальшого нормативно-правового регулювання питання про участь молоді у волонтерських організаціях. Зокрема, дослідниця акцентує увагу на тому, що потребують подальшого врегулювання та конкретизації в Законах України «Про освіту», «Про вищу освіту» умови про участь у волонтерських організаціях. Це дозволить створити базис для реалізації можливостей

молоді та соціального розвитку шляхом участі у діяльності волонтерських організацій [7, с. 124].

Водночас Ю. В. Кривенко раціонально пропонує адаптувати Закон України «Про волонтерську діяльність» [3], прийнятий у 2011 році, до умов сьогодення. І почати необхідно з розширення самого поняття «волонтерська діяльність» [6, с. 43–44].

Висновки. Отже, підсумовуючи вищевикладене, слід зацентувати увагу на тому, що на сьогодні особливо гостро постає питання оновлення нормативної бази, що регулює діяльність благодійних та волонтерських організацій та регламентує суспільні відносини, пов'язані зі здійсненням даної діяльності. Необхідним кроком для врегулювання проблем, які виникають в сфері благодійництва та волонтерства, є впровадження комплексної реформи, головне завдання якої полягатиме у вдосконаленні чинного законодавства України в сфері діяльності благодійних та волонтерських організацій з урахуванням наших пропозицій, які зазначені в статті.

Список використаних інформаційних джерел

1. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Про благодійну діяльність та благодійні організації : Закон України від 05.07.2012 р. № 5073-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 25. – Ст. 252.
3. Про волонтерську діяльність : Закон України від 19.04.2011 р. № 3236-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 42. – Ст. 435.
4. Асадчев Ю. Особливості правового регулювання та практичні аспекти державної реєстрації благодійної організації [Електронний ресурс] / Ю. Асадчев. – Режим доступу: <http://lexliga.com/ua/novosti/osobennosti-pravovogo-regulirovaniya/>. – Назва з екрана.
5. Давидюк В. Проблемні аспекти діяльності благодійних організацій в Україні та перспективи їх вирішення / В. Давидюк // Фінансове право. – 2016. – № 12. – С. 178–182.

6. Кривенко Ю. В. Волонтерська діяльність: поняття та ознаки / Ю. В. Кривенко // Часопис цивілістики. – 2015. – Вип. 18. – С. 41–44.
7. Тарасенко Т. Волонтерська діяльність як пріоритет державної молодіжної політики в Україні / Т. Тарасенко // Державне управління та місцеве самоврядування. – 2016. – Вип. 2 (29). – С. 122–129.

УДК 316.334.3

ЧЛЕНСТВО В МОЛОДІЖНИХ ТА ДИТЯЧИХ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ

В. С. Неборак, магістр спеціальності Публічне управління та адміністрування освітня програма «Публічне адміністрування»
Г. В. Терела, к. іст. н., доцент – науковий керівник

Анотація. Стаття присвячена аналізу правового регулювання членства у молодіжних та дитячих громадських організаціях та юридичних наслідків, пов'язаних з даним явищем.

Ключові слова: індивідуальне членство, колективне членство, молодіжні та дитячі громадські організації, фіксоване та нефіксоване членство.

Abstract. The article is devoted to the analysis of legal regulation of membership in youth and children's NGOs and legal consequences related to this phenomenon.

Key words: individual membership, collective membership, youth and children's NGOs, fixed and non-fixed membership.

Постановка проблеми. В умовах формування в Україні засад громадянського суспільства проблематика правового регулювання членства у молодіжних та громадських організаціях становить підвищений науковий та практичний інтерес. Тому необхідно проаналізувати юридичну природу членства у вказаних громадських об'єднаннях, особливості його законодавчого регулювання, оскільки представниками недержавних дитячо-юнацьких організацій можуть бути не тільки громадяни України, а й іноземці та особи без громадянства.